

Dosarul nr. 2ra-1549/20

Prima instanță: Judecătoria Cahul sediul central (jud. M. Bușuleac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. R. Petrov, N. Bondarenco, S. Pilipenco)

DECIZIE

16 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Zinaida Socolova, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Gheorghe Socolov împotriva Zinaidei Socolov cu privire la stabilirea locului de trai al copiilor minori

împotriva deciziei din 29 iulie 2020 a Curții de Apel Cahul, prin care a fost respins apelul declarat de Zinaida Socolova, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran și menținută hotărârea din 13 decembrie 2019 a Judecătoriei Cahul sediul central, prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 30 iulie 2019, Gheorghe Socolov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Zinaidei Socolov, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Cahul cu privire la stabilirea locului de trai al copiilor minori.

În motivarea acțiunii a invocat că s-a aflat în relații de căsătorie cu Zinaida Socolova, din care au doi copii – XXXXX XXXXX, născut la XXXXX și XXXXX XXXXX, născut la XXXXX .

A remarcat că ambii copii locuiesc și sunt întreținuți în exclusivitate de către dânsul, iar mama Zinaida Socolova se află în Federația Rusă.

A menționat că stabilirea locului de trai a copilului minor se face în exclusivitate în interesul superior al copilului, astfel încât acestuia să îi fie asigurate cele mai prielnice condiții pentru o dezvoltare armonioasă.

Caracteristicile anexate la cererea de chemare în judecată, diplomele de merit, prezența studiilor superioare și a unui loc de muncă stabil, nu fac altceva decât să-l caracterizeze pozitiv și să demonstreze faptul că într-adevăr dânsul poate oferi copiilor minori XXXXX XXXXX și XXXXX XXXXX, condiții decente de trai.

Așadar, ținând cont de vârsta copiilor minori, relația de afectivitate, precum și condițiile mai bune de îngrijire și întreținere pe care le poate oferi, a considerat că domiciliul copiilor minori urmează a fi stabilit cu tata.

A comunicat că activează în câmpul muncii și dispune de salariu stabil care va asigura condiții prielnice unei dezvoltări armonioase a copiilor.

De asemenea, dispune și de o locuință cu toate cele necesare pentru creșterea, îngrijirea și întreținerea corespunzătoare a copiilor minori - XXXXX XXXXX și XXXXX XXXXX.

La fel, a menționat că mama copiilor minori, Zinaida Socolova, se află peste hotarele țării și intenționează să scoată copiii din țară la trai permanent în Federația Rusă, fără acordul ei, iar reieșind din faptul că copiii locuiesc cu dânsul, fiind preocupat de întreținerea, educația și îngrijirea copiilor, domiciliul acestora trebuie să fie stabilit cu el.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 63 Codul familie, art. 166-167 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, stabilirea locului de trai al copiilor minori XXXXX XXXXX și XXXXX XXXXX cu tata Gheorghe Socolov, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 13 decembrie 2019 a Judecătorei Cahul sediul central, a fost admisă acțiunea.

A fost stabilit domiciliul copiilor minori XXXXX XXXXX și XXXXX XXXXX cu tata Gheorghe Socolov.

Au fost încasate de la Zinaida Socolova în beneficiul lui Gheorghe Socolov cheltuielile de judecată în mărime de 100 de lei.

Prin decizia din 29 iulie 2020 a Curții de Apel Cahul, a fost respins apelul declarat de Zinaida Socolova, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran și menținută hotărârea primei instanțe.

La 21 august 2020, prin intermediul Oficiului Poștal, Zinaida Socolova, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran a declarat recurs împotriva deciziei din 29 iulie 2020 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că intimatul intenționat a ascuns unele circumstanțe ce duc la respingerea acțiunii.

Așadar, a menționat că părinții și copiii minori s-au aflat în Federația Rusă începând cu vara anului 2017, copiii, care dețin cetățenia XXXXX, învățau și se ocupau cu sportul, duceau o viață activă, toată familia locuia într-un apartament închiriat, prelungind să locuiască împreună în apartamentul dat chiar și după divorț, care a avut loc în luna mai 2019.

Tot în luna mai 2019, intimatul a hotărât să plece în Republica Moldova și a insistat să i-a și copiii cu el, pe perioada verii, ca ultimii să mai comunice cu bunicii.

Înțelegerea verbală între părți a fost ca în luna august, dânsa va veni în Republica Moldova și va lua copii cu ea în Federația Rusă.

La 6 august 2019 dânsa a încheiat cu Gheorghe Socolov un acord, prin care au stabilit că, copiii un an de zile vor rămânea cu tata, după care se reîntorc la mama lor, însă acesta nu i-a zis și despre faptul că la 30 iulie 2019 s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de stabilire a domiciliului copiilor cu el.

Prin urmare, intimatul a făcut abuz de drepturile sale procesuale, ducând atât pe ea cât și instanța în eroare, or știind cu certitudine că dânsa nu locuiește în sat. XXXXX r-nul XXXXX, a indicat anume această adresă în cererea de chemare în judecată, iar când, în luna august, dânsa a revenit în țară, nu i-a comunicat că s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată, dar a dat citație publică în ziarul „Cahul Expres”, știind cu certitudine că dânsa locuiește în XXXXX, la fel, nu a comunicat copiilor despre faptul că a depus în instanța de judecată o astfel de cerere;

A considerat că toate aceste acțiuni au fost făcute doar cu scopul ca dânsa să nu știe despre acțiunea în judecată, aflând despre aceasta numai când intimatul i-a trimis prin rețele de socializare o informație precum că e citată la judecată pentru data de 13 decembrie 2019.

A mai notat că, reieșind din materialele cauzei și conținutul avizului, autoritățile tutelare nu au întreprins nicio măsură pentru a discuta cu mama copiilor, prin telefon sau prin alte metode.

Avizul a fost întocmit la 2 octombrie 2019, iar la acel moment dânsa nici nu știa despre o astfel de acțiune, despre care a aflat la 28 octombrie 2019, iar intimatul a trișat și față de asistentul social și nu a spus despre acordul între părți.

Asistentul social, cât și instanța de judecată nu au stabilit care este părerea copilului XXXXX XXXXX, care are mai mult de 10 ani, după cum prevede art. 63 alin. (2) Codul familiei.

A obiectat că afirmațiile instanței de apel referitor la acordul menționat sunt greșite și nu corespund circumstanțelor de fapt.

Totodată, Gheorghe Socolov a anexat un disc cu înregistrarea audio a convorbirii dintre ea și intimat, însă instanța de apel, deși a acceptat ca discul să fie anexat la materialele cauzei, nu a examinat această probă, cu toate că dânsa a insistat, motivând că prin discuțiile de pe disc purtate între părți, se atestă o dată în plus că părțile au avut un acord referitor la stabilirea domiciliului copiilor pe un termen de 1 an, ceea ce confirmă și acordul scris al părților întocmit la 6 august 2019, convorbirea fiind înainte de întocmirea acordului.

În decizia recurată nu se regăsește nicio argumentare a probei admise de instanță în sensul dacă este pertinentă la cauza dată și dacă confirmă sau infirmă poziția ei referitor la acord.

Așadar, luând în considerare că la momentul depunerii cererii exista un acord verbal (probă - discul audio), după depunerea cererii în judecată, acordul scris între părți, în lipsa unui litigiu, Curtea de Apel Cahul urma să respingă cererea depusă de Gheorghe Socolov.

La 25 septembrie 2020, în adresa lui Gheorghe Socolov, avocatului Maxim Todorov și DASPF Cahul a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Zinaida Socolova, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 194), fiind

recepționată de către DASPF Cahul la 29 septembrie 2020, de către avocatul Maxim Todorov la 30 septembrie 2020 și de către Gheorghe Socolov la 7 octombrie 2020, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 195-197).

La 22 octombrie 2020, prin intermediul Oficiului Poștal, Gheorghe Socolov, reprezentat de avocatul Maxim Todorov a depus referință la recursul declarat de Zinaida Socolova, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție, nu a parvenit referința prin care DASPF Cahul să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 21 august 2020 împotriva deciziei din 29 iulie 2020 a Curții de Apel Cahul în termenul legal.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, Gheorghe Socolov înaintând acțiunea în judecată împotriva Zinaidei Socolov, a solicitat stabilirea locului de trai al copiilor minori XXXXX XXXXX și XXXXX XXXXX cu tata Gheorghe Socolov, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea și a stabilit domiciliul copiilor minori XXXXX XXXXX și XXXXX XXXXX cu tata Gheorghe Socolov și a încasat de la Zinaida Socolova în beneficiul lui Gheorghe Socolov cheltuielile de judecată în mărime de 100 de lei.

Judecând apelul declarat de către Zinaida Socolova, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că soluția a fost dată de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei și fără

determinarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În susținerea acestei concluzii se vor reține prevederile art. 130 alin. (1) și (2) CPC, care stipulează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Potrivit art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs reține că, contrar acestor prevederi legale, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, referindu-se în mod general la aceleași constatări reținute la adoptarea hotărârii de prima instanță, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

Așadar, atât instanța de apel, cât și prima instanță judecând cauza, au reținut în linii generale ca temei de admitere a acțiunii, faptul că stabilirea domiciliului copiilor minori XXXXX XXXXX și XXXXX XXXXX cu tatăl Gheorghe Socolov, corespunde întru totul interesului superior al copiilor.

La o astfel de concluzie instanța de apel a ajuns, însă, fără a da o apreciere clară și exhaustivă argumentelor Zinaidei Socolova din cererea de apel, precum că instanța de judecată nu a audiat, în conformitate cu prevederile art. 63 alin. (2) Codul familiei, opinia copilului minor XXXXX XXXXX, care, la acel moment, avea împlinită deja vârsta de 10 ani.

Or, deși la caz nu au fost stabilite careva impedimente pentru ca opinia copilului minor XXXXX XXXXX să fie audiată, instanța de apel într-un mod neînțeles a menționat că audierea nu a fost posibilă din considerentul de a nu afecta psihologic copilul, reținând doar avizul-concluzie eliberat de Direcția generală asistență socială și protecție a familiei Cahul din care rezultă că s-a purtat discuții cu copilul XXXXX XXXXX, care a menționat că este atașat de ambii părinți și că, se simte bine împreună cu tatăl lui.

Instanța de recurs notează, însă, că concluzionând astfel, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, în conformitate cu art. 54 Codul Familiei, copilul are dreptul să-și exprime opinia la soluționarea în familie a problemelor care îi ating interesele și să fie audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative. De opinia copilului care a atins vârsta de 10 ani se va ține cont în mod obligatoriu dacă aceasta nu

contravine intereselor lui.

Mai cu seamă că, în acest scop, copilului i se va da, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent, în conformitate cu regulile de procedura din legislația națională, care stabilește posibilitatea audierii minorului în prezența pedagogului, cât și în prezența părinților.

Aici, este de menționat și faptul că și pe plan internațional acest drept al minorului este consacrat, astfel că, în conformitate cu art.12 din Convenția ONU privind drepturile copilului adoptată la 20 noiembrie 1989, la New York, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993 prin care statele părți garantează copilului capabil de discernământ dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul său de maturitate.

Superficialitatea examinării cauzei de către instanța de apel se atestă și prin faptul că, fundamentându-și soluția adoptată pe Avizul-concluzie cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori a Direcției generale asistența socială și protecție a familiei Cahul nr. 285/pc din 2 octombrie 2019, instanța de apel a trecut cu vederea și nu a elucidat invocările Zinaidei Socolova din cererea de apel, precum că autoritățile tutelare nu au întreprins nicio măsură pentru a discuta cu mama copiilor, fie prin intermediul telefonului sau prin alte metode de comunicare (f. d. 90 verso).

De altfel, instanța de apel a ignorat prevederile art. 130 CPC, expunând în motivarea deciziei doar poziția lui Gheorghe Socolov fără a cerceta mult aspectual, complet, nepărtinitor și nemijlocit toate probele din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, inclusiv asupra tuturor argumentelor aduse de către apelanta Zinaidei Socolova în cererea de apel.

Or, verificarea tuturor împrejurărilor în cauză devine inevitabilă întrucât instanței de judecată îi revine sarcina de a stabili acel interes superior al copilului, care ar înclina balanța justiției către mamă sau către tată, astfel interesul superior al copilului fiind singurul criteriu după care instanța se călăuzește pentru a decide cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Drept urmare, instanța de recurs remarcă că întru judecarea justă și corectă a litigiului, ca urmare a identificării în substanță a obiectului litigiului, instanța de apel era obligată să se expună și să dea apreciere tuturor motivelor invocate în apel, fapt ce direct rezultă din prevederile art. 373 alin. (1), (5) CPC.

În respectivul sens, se accentuează că prin neexpunerea de către instanță asupra tuturor argumentelor și probelor invocate, se constată nerespectarea la caz a standardelor unui proces echitabil garantate de art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care prezumă dreptul la o hotărâre motivată, instanța judecătorească fiind obligată a se expune asupra tuturor obiecțiilor invocate de către subiecți.

Prin urmare, din perspectiva celor expuse, este de observat că decizia instanței de apel nu se încadrează exigențelor art. 239 - 241 CPC, în condițiile în care nu sunt

analizate raporturile juridice dintre părți prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor din dosar, inclusiv asupra existenței abaterilor de la legalitate.

Pe când, motivarea hotărârii trebuie să fie clară, concisă și concretă în concordanță cu probele și actele de la dosar, ea constituind astfel o garanție pentru părțile din proces în fața eventualului arbitrar judiciar și, de altfel, singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar.

Față de toate aceste considerente, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Zinaida Socolova, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran.

Se casează decizia din 29 iulie 2020 a Curții de Apel Cahul, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Gheorghe Socolov împotriva Zinaidei Socolov cu privire la stabilirea locului de trai al copiilor minori, cu remiterea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Cahul, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Nicolae Craiu